

Beslisnota voor de raad

Datum 29 maart 2021

Openbaar

Onderwerp Uitvoering Regeling Reductie Energiegebruik Woningen Zwolle
Versienummer 1.0

Portefeuillehouder H.M.M. Schuttenbeld
Informant Christian Voortman
Afdeling Ruimte en Economie
Telefoon (038) 498 4059
Email C.Voortman@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 6.4.1 We bevorderen dat Zwolle op termijn energieneutraal is
Begroting wijzigen Ja
Dekking ten laste van De door het Rijk toegekende specifieke uitkering van € 1.499.190,- in het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen.

Bijlagen

1. Voortgang uitvoering RRE
2. Aanvraag RREW
3. Beschikking RREW

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de voortgang uitvoering RRE en de daaruit geleerde lessen;
2. Kennis te nemen van de beschikbaar gestelde specifieke uitkering RREW-middelen van € 1.499.190,-
3. In te stemmen met de uitvoering van de regeling waarbij de ontvangen uitkering als volgt wordt ingezet:
 - a. Middels subsidiebeschikkingen aan de volgende lokale partijen:
 - € 145.500,- aan Berkum Energieneutraal
 - € 145.500,- aan 50 Tinten groen Assendorp
 - € 145.500,- aan WijBedrijf Dieze
 - € 97.000,- aan Blauwvinger Energie
 - € 48.500,- aan Het Groene Zuiden (via Blauwvinger Energie)
 - € 48.500,- aan Bewonersvereniging Binnenstad Zwolle
 - € 727.500,- aan de 3 woningbouwcorporaties (wordt nog nader gespecificeerd)
 - b. € 97.000,- voor de uitvoering in Holtenbroek en Aa-Landen, waar de gemeente Zwolle zelf de initiatiefnemer is;
 - c. € 44.190,- voor de algemene coördinatie door de gemeente Zwolle.
 - d. Hiervoor een krediet van € 1.499.190,- beschikbaar te stellen, te dekken uit de ontvangen RREW-uitkering.

Datum 29 maart 2021

Inleiding

Tijdens de debattronde in de raad van 1 februari jongstleden over de aangescherpte strategie en aanpak van het programma Energietransitie is de toezegging gedaan de raad te informeren over de uitvoering van de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE).

Gedurende het opstellen van de voorliggende nota werd bekend dat de aanvraag die Zwolle heeft gedaan in het kader van de opvolger van de RRE, de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW), ook is gehonoreerd. Het ligt daarom voor de hand uw Raad 1 nota voor te leggen, waarin wordt ingegaan op de resultaten van de RRE tot zover en tegelijkertijd voor te stellen krediet beschikbaar te stellen om de uitvoering van de RREW ter hand te kunnen nemen. Daarmee blijft de samenhang tussen de beide regelingen behouden, alsook de samenhang in visie en uitvoering.

Het Rijk heeft de RRE en de RREW ontworpen om daarmee gemeenten in staat te stellen projecten op te zetten om huiseigenaren, en met de RREW ook huurders, advies te geven over energiebesparende maatregelen en hen te stimuleren tot kleine energiebesparende maatregelen in huis. In december 2019 heeft het Rijk op basis van onze aanvraag in het kader van de RRE de specifieke uitkering ter hoogte van € 855.000,- toegekend.

Op 20 februari 2021 heeft het Rijk op basis van onze aanvraag in het kader van de RREW de specifieke uitkering ter hoogte van € 1.499.190,- toegekend met een looptijd tot 31 juli 2022. Nu gaat het om een totaal van 15.000 woningen, waarvan 50% huurders. De 3 Zwolse woningbouwcorporaties hebben in dit verband hun medewerking toegezegd en meegeschreven met de aanvraag.

Beoogd effect

Primair is het effect dat wordt beoogd met de uitvoering van de RRE en de RREW het realiseren van CO₂-reductie. Met de uitvoering van de RRE regeling worden minimaal 9.500 particuliere huiseigenaren geïnformeerd over energiebesparende maatregelen en is het doel om te 6.100 particuliere huiseigenaren daadwerkelijk energiebesparende maatregelen te laten treffen in hun woning en/of advies daarover te geven (of minder eigenaren met meer maatregelen, 6100 is daarin maatgevend). Met de uitvoering van de RREW gaat het om 15.000 woningen, waarvan 50% huurders.

Tegelijk is het beoogd effect nog een andere. De RRE wordt in nauwe samenwerking met en op initiatief van een aantal (bewoners- en wijk)initiatieven en Verbeter & Bespaar uitgevoerd, Het laat zien dat het (vaak op ludieke wijze) betrekken van bewoners met kleine maatregelen helpt bij het creëren van gemeenschappen waarmee samengewerkt kan worden en meer collectief aan de slag kan worden gegaan. Het werkt als smeerolie. De RRE en straks de RREW wordt ingezet, enerzijds met als doel door te kunnen bouwen aan waar zij al jaren aan werken en verder uit te kunnen breiden naar andere straten en buurten. En anderzijds door andere initiatieven die ook beginnen te ontstaan vanuit de RRE uit te nodigen en de mogelijkheid te bieden te groeien. Daarmee wordt het netwerk uitgebreid. De RRE en de RREW zijn hier een vliegwiel voor.

Datum 29 maart 2021

Argumenten

1.1 De start en stand van zaken van de RRE

De RRE wordt uitgevoerd in samenwerking met 3 bewoners-/wijkinitiatieven en Verbeter & Bespaar, het voormalig gemeentelijk energieloket. Het gaat om de initiatieven Berkum Energieneutraal, 50 Tinten Groen Assendorp en de Wijkcoöperatie WijBedrijf Dieze. Bewust met hen, omdat zij al jaren midden in de uitvoering staan, zich verder willen professionaliseren en de RRE daarbij als smeerolie inzetten. Zij hebben zelf ook het initiatief genomen en het verzoek bij de gemeente Zwolle neergelegd om voor hun wijk de regeling uit te mogen voeren. De gemeente heeft daar Verbeter & Bespaar naast gezet om er zorg voor te dragen dat ook de overige wijken van Zwolle bediend kunnen worden. Rond de zomer van 2020 zijn de subsidiebeschikkingen verstrekt aan deze partijen, waarmee budget bij het ingediende plan is gelegd en afspraken over activiteiten en resultaten zijn gemaakt. Daarna kon de uitvoering starten.

1.2 Voortgang

Vanwege de beperkingen die de Corona-pandemie met zich mee brengt, is de oorspronkelijke einddatum van 31 december 2020 2 keer verschoven. Eerst tot 31 maart 2021 en inmiddels tot 31 december 2021. De beperkende maatregelen laten zich voelen in de uitvoering. Er kunnen geen of in elk geval minder en beperkter bijeenkomsten met groepen bewoners worden georganiseerd. In de periode rond en direct na de zomer kon dat nog enigszins, daarna steeds minder. Tegelijk blijken initiatieven creatief en wordt er gewerkt met online-alternatieven en bezorgdiensten. Dus de omstandigheden worden omarmd, waardoor de uitvoering toch door kan lopen, zei het op een lager pitje.

Om wat inkleuring te geven aan de verschillende werkwijzen die worden gehanteerd en een indruk te geven van de resultaten tot dusver is in de bijlage een uitgebreidere weergave gedaan per uitvoerende partij.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat lopende de uitvoering de doelstelling waarvoor de rijkssubsidie is verkregen, minimaal 9.500 particuliere huiseigenaren worden geïnformeerd over energiebesparende maatregelen en 6.100 maatregelen en of adviezen, is gerealiseerd. De uitvoering loopt nog en inmiddels zijn er meer dan 10.000 woningen bereikt en rond de 6500 maatregelen getroffen, inclusief adviezen.

Op basis van de verhalen van de verschillende partijen, zoals opgenomen in de bijlage kunnen we een aantal lessen distilleren, tegelijk uitgangspunt voor de uitvoering van de RREW. We noemen er 5:

- *Werken aan de Energietransitie is mensenwerk*, het is een sociaal proces. De RRE biedt de mogelijkheid om daar de tijd voor te nemen, mensen mee te nemen en te bouwen aan vertrouwen. Veelal, zeker in actieve gebieden wordt gewerkt met straatambassadeurs die in hun eigen straat aanspreekpunt en verbinder zijn. Zo komen uitnodigingen en informatie van een buurman/vrouw, wat vertrouwen geeft en laagdrempelig is. In gebieden waar dit wat minder vanzelfsprekend is, is het helpend om een vaste persoon te hebben die het 'gezicht' in het gebied is, een persoon die er altijd is, die vertrouwd wordt, die de uitvoeringsmaatregelen voorbereidt, inkoopt en in uitvoering brengt samen met bewoners. De tijd die daarvoor nodig is, biedt de RRE;
- *Het werkt om de lokale initiatieven zelf de uitvoering ter hand te laten nemen* en te laten bepalen welke activiteiten zij willen uitvoeren en op welke manier, en waar bij te stellen als zij dat nodig vinden. Zij hebben kennis van het gebied en de bewoners en kunnen daar op aansluiten.

Datum 29 maart 2021

- Zij staan al jaren in de praktijk en weten wat er speelt. Daardoor lukt het ook om stap voor stap het netwerk te vergroten en voorbij de groene koplopers te komen.
- *De RRE werkt mobiliserend*, dat zien we in alle gebieden terug. Door laagdrempelige, praktische en (vaak ludieke) acties komen bewoners in aanraking met het thema en zien gelijk resultaat. Het is daarmee een middel om de organisatiekracht te vergroten, waarop kan worden voortgebouwd. Wanneer bewoners georganiseerd zijn, kan ermee samen worden gewerkt en collectief aan de slag worden gegaan, als dat gewenst is. We zien de voorbeelden van (vloer)isolatie en zonnepalen. Het kan daarmee ook als opbouwwerk worden gezien om uiteindelijk richting aardgasvrij te gaan.
 - *We zien verschillen in gebieden*. Nergens is het hetzelfde. In het ene gebied zijn bewoners makkelijk te bereiken, zijn ze snel enthousiast, zijn ze betrokken op het thema, gaan ze zelf aan de slag en nemen hun burens daarin mee. In andere gebieden is die actiebereidheid lager, hebben bewoners andere zaken aan hun hoofd die ze belangrijker vinden en is er meer tijd en aandacht nodig om vertrouwen te winnen en zal er werk uit handen genomen moeten worden. Het is van belang om daar steeds bewust van te zijn, goed te luisteren en daarop aan te sluiten. Dat zien we dan ook in de praktijk gebeuren, de initiatieven zien dat, zijn er onderdeel van en stellen hun aanpak bij waar nodig. Dat geeft diversiteit.
 - *Samenwerking loont*. De gemeente Zwolle ondersteunt en verbindt de initiatieven door de 4 partijen maandelijks (online) bij elkaar te brengen om voortgang te bespreken, praktijken te delen en zaken af te stemmen, voor zover dat tussendoor al niet gebeurt. De praktijk van alledag staat voorop. Logisch, omdat het gaat om uitvoeren, het 'doen'. Collectief inkopen van materialen bijvoorbeeld en praten over de kwaliteit daarvan. Of leren van elkaars methodes voor energieadvies op afstand. Verder dragen deze initiatieven hun kennis en ervaringen uit naar andere, startende initiatieven. Die voorbeelden zien we ook.

2.1 Aanvraag RREW in samenwerking tot stand gebracht

In het najaar van 2020 werd duidelijk dat de RRE een opvolger zou krijgen in de RREW. Een vergelijkbare regeling met als belangrijkste wijziging de voorwaarde dat 50% van de te bereiken huishoudens huurder moet zijn.

Net als de RRE heeft de gemeente de aanvraag voor de RREW niet vanuit haar ivoren toren bedacht. Ten opzichte van de RRE is de RREW-aanvraag breder en diverser. Zo doen de 3 Zwolse woningbouwcorporaties mee. Met hen maakt de gemeente de zogenaamde prestatieafspraken, waar ook energie onderdeel van uit maakt. Zij hebben hun eigen voorraad, maar kunnen ook een belangrijke rol spelen in het sterker maken en uitbreiden van het netwerk van lokaal initiatief door samen te werken (werk afstemmen of initiatieven vragen hen te helpen). Daarom is gebieds- en wijkgericht werken leidend voor ons allen. Daar zijn de schotten weg, kan werk worden afgestemd en belangen worden gebundeld.

2.2 De uitvoering

Een aantal nieuwe bewoners- en wijkinitiatieven doet mee, geïnspireerd en uitgenodigd door degene die al meededen in de 1e ronde. En ook de stedelijke Energiecoöperatie Blauwvinger Energie doet mee. Zij zullen zich richten op de gebieden waar de organisatiegraad nog laag is. De RREW wordt daar dus ingezet om te mobiliseren, organisatiekracht te vergroten. Het netwerk breidt zicht uit. En in de aanpak staat steeds de praktijk van alledag voorop. Zichtbare resultaten, met als doel bewustwording te creëren, gemeenschappen te vormen en te versnellen. Precies wat de RRE in de 1e ronde heeft bewezen en wat we willen continueren en bestendigen met de RREW.

Datum 29 maart 2021

Tot slot is in de RREW-aanvraag het gebied Holtenbroek en Aa-Landen opgenomen. Een gebied waar de gemeente zelf in feite de initiatiefnemer is. Dat komt vooral voort uit de “Transitievisie Warmte”, waarin de gemeente Zwolle richting en invulling geeft aan de transitie van aardgas naar alternatieve duurzame warmtebronnen. Hierin staan de Holtenbroek en Aa-landen vermeld als ‘prioritaire’ gebieden, waarvoor een wijkuitvoeringsplan moet worden opgesteld. Participatie is daar een wezenlijk onderdeel van. De RRE heeft intussen laten zien daar een middel in te kunnen zijn. Om die reden is dit gebied opgenomen in de aanvraag voor de RREW. Ook de woningbouwcorporaties kunnen ervoor kiezen een stuk van hun RREW-deel te concentreren op deze gebieden, waardoor er meer en in samenwerking gedaan kan worden.

Er ligt een stevig en divers plan, waarin we 15.000 woningen willen bereiken. Een flink aantal, maar ook weer niet teveel. Zodat we overzicht houden, dichtbij kunnen blijven, wendbaar zijn en toch ook impact kunnen maken, met de lange termijn in het vizier. De samenwerkingsstructuur die er al was, breiden we nu verder uit en houden we vast. En hopelijk wordt het zwaan-kleef-aan en kunnen we in juli 2022 het glas heffen op het afsluitende RREW-festival ‘Initiatiefrijk Zwolle’.

3.1 Inzet budget RREW

Het gezamenlijke projectplan gaat uit van de volgende streefprestaties en middelen:

Initiatiefnemer	Bereik	Advies	Maatregelen	Budget
Berkum Energieneutraal	1500	200	1000	€ 145.500,-
50 Tinten Groen Assendorp	1500	245	1090	€ 145.500,-
WijBedrijf Dieze	1500	500	1000	€ 145.500,-
Binnenstad Duurzaam	500	150	300	€ 48.500,-
Het Groene Zuiden	500	100	500	€ 48.500,-
Blauwvinger Energie	1000	200	700	€ 97.000,-
3 woningbouwcorporaties*	7500	2500	7500	€ 727.500,-
Gemeente, H' broek/Aa-Landen	1000	200	700	€ 97.000,-

* met de woningbouwcorporaties worden nog afspraken gemaakt over de precieze verdeling

3.2 Algemene coördinatie

Volgens de voorwaarden van de RREW mag er maximaal 10% van het totaalbedrag worden besteed aan algemene coördinatie, om op die manier gemeenten tegemoet te komen en er tegelijkertijd voor te zorgen dat er zoveel mogelijk naar de uitvoering gaat.

Dit laatste past in de visie van de gemeente. Juist omdat in het geval van Zwolle initiatieven de uitvoering ter hand nemen, zullen we als gemeente een minimaal beroep doen op de 10%. Afsproken is dat 70% daarvan naar rato wordt verdeeld over de initiatieven en 30% wordt benut door de gemeente voor algemene ondersteuning. Dan gaat het om een bedrag van in totaal € 44.190,-.

Datum 29 maart 2021

Risico's

De afgesproken prestaties of de uitgaven en inkomsten worden niet gehaald binnen de uitvoeringsperiode van de regeling (31 juli 2022).

Alhoewel de uitvoering plaatsvindt bij bovengenoemde partijen, ligt de eindverantwoording bij de gemeente Zwolle. De gemeente dient de prestaties en kosten en inkomsten middels SISA te verantwoorden bij de jaarrekening. Om het risico te mitigeren treft de gemeente de volgende maatregelen:

- We nemen de plannen die door de initiatiefnemers zijn ingediend als basis en legt deze vast middels subsidiebeschikkingen binnen de kaders van de Algemene Subsidieverordening. Tevens dienen de initiatieven een eindverantwoording in te dienen inclusief een accountantsverklaring.
- We zorgen ervoor dat er iedere maand overleg plaatsvindt. Dat doen we al in het kader van de RRE en zullen we continueren en uitbreiden. Hierin wordt de voortgang besproken en worden best- en worstpractices met elkaar gedeeld. Op deze wijze worden eventuele problemen vroegtijdig gesignaleerd. Daarnaast zorgt het regelmatig contact onderhouden voor een nog betere verbinding tussen de gemeente, initiatieven en corporaties. Dat is uiteindelijk het doel natuurlijk, een positief perspectief. Zo moet het overleg ook gezien worden, niet als controle en verantwoording.
- Een laatste maatregel die is getroffen, ook al in het kader van de RRE, is dat het budget dat bestemd is voor sec de uitvoering (advies/materiaal/installatiekosten) apart wordt gehouden van het procesbusget en terugbetaald kan worden wanneer maatregelen niet worden getroffen.

Financiën

Er wordt gevraagd om een krediet van € 1.499.190,- beschikbaar te stellen.

Communicatie

Op 25 februari jongstleden is er een persbericht uitgegaan. De toekomstige communicatie over de inhoud, uitvoering en voortgang van de RRE(W) projecten wordt deels in samenwerking met de lokale initiatieven gedaan en deels door hen zelf. Zie voor voorbeelden de websites van de verschillende initiatieven. Communicatie is immers een belangrijk onderdeel bij de uitvoering van dit projectplan. Elk initiatief voert daarin zijn eigen lijn of werkt samen waar dat meerwaarde oplevert. Ook de gemeente doet mee en zal haar communicatiekanalen inzetten daar waar dat mogelijk en nodig is.

Vervolg

Op korte termijn worden de plannen van de initiatieven verwerkt in subsidiebeschikkingen, zodat de uitvoering zo spoedig mogelijk kan starten.

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

interim-secretaris, Liesbeth Borsboom